

Válečné trampoty Náchodských po bitvě na Brance a u Vysokova dne 27. června 1866.

Dle památní knihy školy podrobně v Náchodě vypravuje J. K. Hraše.

Dokončení.

Ke 4. hod. odpoledne hlásali již nadutí a novým úspěchem opojení Prusové, že císařští byli u Skalice úplně na hlavu poraženi, a že ustupují k Jaroměři a Hradci Králové.

Smutná, a žalostivá to zvěst! Téhož ještě dne uložilo pruské, v Náchodě ubytované velitelství městu rekvisici tabáku a doutníků v ceně 6700 zl., dále 15 beček soli, 15 kusů hovězího dobytka, 25 ctů kávy, 12 ctů rýže, 60 věder vína, 30 věder piva a všechny potřeby pro VI. oddělení polního lazaretu. Vedle tohoto vojska ubytován zde ještě 10., 50. a 8. pluk dragounský.

Téhož dne zařizeny ve všech větších domech nemocnice a sotva tak se stalo, přivedeno do města kolem 2000 zajatých císařských, o něž bylo se opět městu starati.

Po nich přijeli do města: generál Jizdecký, komandant, známý nelida a nepřítel Čechů, Mutina, štábní šéf, plukovník Sperling, generál a komandant dělostřelectva Herict, a stavitelský důstojník a plukovník Schulz, jako velitelové VI. armádního sboru, o něž též musilo býti bytem i zaopatřením postaráno.

Smutný a trapný byl v Náchodě den 29. června 1866, zasvěcený památce sv. Petra a Pavla. Osvěcení jeho nebylo v městě ani jemu menší památky. Všecky domy přeplněny vojskem a nové stále přicházelo a odcházelo. Zvony od 27. června umlkly. děkanství kostel a kostel sv. Michala přechovávaly zajaté naše vojsko, naše vojsko, na děkanství byli ranění a oběma duchovním, děkanu Machovi a kaplanu Márynkovi, bylo se na půdu odstěhovat a tam úřadovati. A v městě žádných potravin, jelikož nikdo z okolních vesnic nepřinášel a nepřivážel nic do města a nikdo nic neprodával.

Téhož dne táhla Náchodem 12. pěší divise s komandujícím generálem Prudzynským a štábním důstojníkem Leszezinským, dále pěší brigáda generála Craacha, pěší 22. a 23. pluk, 6 praporů (6172 m) slezský myslivecký prapor č. 6 (1062 m.), slezský husarský pluk č. 6. (4 eskadrony - 652 m.) a oddělení dělostřeleckého pluku č. 4. s 2 bateriemi (290 m.) a 12 děly. Mezi tím, co čerstvé toto vojsko táhlo z Pruska do Náchoda a od tud dále na Skalici, přiváželi sem od Skalice stále ještě ranění. Téhož dne bylo v Náchodě raněných a zajatých císařských - 6000 mužů. Později přivezeny sem jako válečné trojeje dva císařské prapory a osm děl.

Však horší všech posud prožitých trampot a strastí válečných čekaly ještě na utýrané měšťanstvo se strany surové soldatesky pruské!

Bylo to odpoledne o 2. hodině 29. června t. r., když velitel, známý již nelida Mutina, kázal předvolati sobě do č. 2. kde bydlel, tehdejšího starostu p. Antonína Ronose a sdělil mu hrubě a zlostně, že dne 27. června stratil se v Náchodě císařský prapor, jež Prusové v bitvě na Brance byli ukořistili. Nařizoval starostovi přisáhnouti, že prapor ten musí se neprodleně najíti a velitelství odvésti. Nesta-li se tak hned, že dá celé město Náchod zapáliti.

Starosta, polekán touto zprávou, chtěl promluvit, ale nesměl a musel se od rozdušeného velitele hned vzdáliti a o prapor se starati. V úzkostech těchto vzpomněl si na prince Albrechta, u něho v domě č. 36 na Horském předměstí bydlícího. K němu tedy spěchal, o radu a pomoc jménem města snažně prose. Prince, vlivně jej přijav,

fekl mu, aby jen šel k veliteli generálu Mutinovi s jeho slovem, že má obyvatelstva, které praporu dle výroku starostova ani nevidělo, ušetřit.

Vrátil se tedy purkmistr potěšen k Mutinovi a vyřídil mu princův vzkaz.

Ale zle pochodil! Jakmile zaslechl velitel, že byl starosta u prince, tak se rozčílil, že ztratil daševní rozvahu, vzklkl na purkmistra: "Zlořečený pse, jak si se mohl opovážiti jíti k princovi? Kdo tě k tomu vybídl? Já ti povídám ještě jednou: Nebude-li prapor za hodinu nalezen a odveden, ukážu ti, co umím!"

Všecek zdrcen odešel starosta od surovce a dal svolati občanstvo, aby mu sdělil, co se přihodilo a poradil se s ním, co je nyní dělati?

Sešlo se z celého města toliko čtrnáct utrašených měšťanů ve školní ulici. Velice pohnut, vypravoval jim všecko, co se událo, poukázal k hrozičím nebezpečí a vybídl je, aby prapor ten v domech pečlivě hledali, upozorniv je důvěrně, že mohl snadno některý Prus ze zlomyslnosti, aby městu ublížil, prapor ten někde podstrčiti. Smutně rozešli se měšťané po domech, hledali, pátrali pečlivě, ale o praporu nikde ani zmínky.

Po třetí hodině odebrali se měšťané se svým starostou, všickni ustrašení, k Mutinovi a vypravovali mu se slzami v očích, že všechny domy bedlivě prohledali, ale nikde že není k nalezení a nikdo prý jej v městě neviděl a nikomu odevzdán nebyl. A proto prosili, aby města ušetřil, jelikož nikdo vinen není.

Zle však pochodili. Rozdušen touto zprávou, vychrlil surový velitel tuto vyhrůžku: Nebude-li mi prapor ukradený co nejdříve odveden, dám každého desátého muže v městě okamžitě zastřelit! Nastalo v celém městě veliké vzrušení. Rozčilenost a strach rostli, ženy nařkaly a plakaly a kde kdo byl, jal se opět v domech nešťastný prapor hledati. Byly to brozné, žalostné chvíle, neboť každý obával se, že zůtivec v tomto bezvládí v městě svoji vyhrůžku vykoná.

A v největším tomto strachu a zmatku přišla do školní ulice, kde se měšťané opět scházeti počali, vdova Terezie Illnerová a vidouc všeobecný ten zámutek, tázala se úzkostlivě po jeho příčině.

Když jí bylo pověděno, co se stalo a co měšťanům hrozí, vypravovala kvapně, že jí jakési děvčátko z Hronova před chvílí tady v Náchodě vykládalo cosi o nějakém praporu, který prý Prusové tam v Hronově vyvěsili.

Pátralo se hned po tom děvčeti v městě, to však nebylo již k nalezení.

Na štěstí vyskytl se asi po hodině v městě p. Antonín Fuchs, měšťan hronovský, a též potvrdil s určitostí, že hledaný prapor ten v Hronově večer 27. června po bitvě na Brance a u Vysokova viděl v rukou prince Karla, který pšenocoval v hostinci p. Seidla, a prapor ten z okna na náměstí vyvěsiti kázal.

Po této důležité a radostné zprávě vyslal purkmistr Rokoš neprodleně dva měšťany do Hronova k hostinskému p. Seidlovi, aby důležitou a trapnou tuto záležitost na místě vyšetřili a zjistili.

Sotva však vyslanci z Náchoda do Hronova odjeli, přichvátil do školní ulice jiný pruský důstojník, dal si zavolati opět starostu p. A. Rokoše a uložil mu, aby město za půl hodiny složilo do jeho rukou tisíc dolarů výplatného.

Tázán po příčině tohoto krutého a náhlého rozkazu, odpověděl, že kdosi z města Náchoda navedl jakousi ženu (!), aby jednu vesnici pruskou vypálila, ta však neuposlechla a doložila:

"A mně bylo uloženo, abych v

prvním městě v Čechách, do něhož vkročím, sumu tuto od téhož města žádal a tím městem je vaše město - Náchod."

Po té vykládal purkmistr pruskému vyděrači, že je tonemožno, tolik peněz najednou sehnati, jelikož v městě ostala jen hrstka nemajetného obyvatelstva, bohatí však že město opustili.

Purkmistr obrátil se v těžké této tísni ke komandujícímu Mutinovi a ten po delším váhání požadavek důstojníků zrušil. Ale hned zase přijel jiný důstojník a žádal místnosti pro 200 mužů s koňmi a jejich úplně vydržovací.

Většina vojska toho ubytovala se v domě p. Ant. Remeše v č. 50 na náměstí. Ale tito vojáci počínali si opět surově, sužovali p. Remeše a kradli též zadržané věci, jichž úkryt jim nějaký bídný u dačce prozradil.

Než vraťme se ke ztracenému a hledanému praporu. Když teprve k večeru dověděl se staříčský advokát zdejší Karel Guelden o neblahé této záležitosti a o všeobecném rozčilení v městě, vzpomněl si, že odpoledne 27. června viděl rakouský prapor, na němž namalován byl obraz císařovny a královny Marie Terezie, v rukou dvou pruských důstojníků, kteří uprostřed pruského vojska na náměstí stáli. Jeden z nich mával tímto praporem a vojenská hudba hrála pruskou hymnu. Jeden z těch páňů byl prý sám princ Karel Advokát K. Guelden spěchal hned k starostovi, aby mu vše sdělil, co o ztraceném praporu věděl.

Rozradostněn touto zprávou odebral se purkmistr s ním a s p. Fuchsem ke generálu Mutinovi a pověděli mu vše, co o hledaném praporu se dověděli. Musili u přítomnosti p. děkana Macha své povědi odpřisáhnouti. Nyň teprve byla zůtivist divokého komandanta zkrocena a neblahá záležitost, která tolik zla v městě způsobila, tím ukončena. V té době postupovala již vítězná, hrabivá vojska pruská od Č. Skalice k Sviněštanům a Chvalkovicům, ale ranění vojní přiváženi i odtud až do Náchoda. Tak bylo jenom na zámku již 1500 raněných, kteří veškeré místnosti knížecí a dvory zámecké okupovali, k jich léčení ustanoveni toliko - medikové, jelikož skutečných lékařů již se nedostávalo.

Posunutím války od hranic do kraje, Náchodští aspoň poněkud si oddechli.

Hledá se dobrý český lékař do velké české osady. Místo jest velmi dobré a též i výnosné. Bližší podrobnosti budou hned na požádání správně zodpověděny. Hlaste se co nejdříve na adresu: 49x4 Pokrok, Clarkson, Neb.

Hledá se dobrý český lékař do velké české osady. Místo jest velmi dobré a též i výnosné. Bližší podrobnosti budou hned na požádání správně zodpověděny. Hlaste se co nejdříve na adresu: 49x4 Pokrok, Clarkson, Neb.

Hledá se dobrý český lékař do velké české osady. Místo jest velmi dobré a též i výnosné. Bližší podrobnosti budou hned na požádání správně zodpověděny. Hlaste se co nejdříve na adresu: 49x4 Pokrok, Clarkson, Neb.

Tyto \$30 zlaté hodinky za \$1.50 měsíčně. Největší příležitost ku koupi nejlepších rýze zlatých řetozaných hodinek za nominální cenu. Plátek jest rýze filovaní, krásné rukou rýže a má dvojitý povlak z těžkého rýžového zlatá a vyrazitelova sárka. Na 30 roků je vydržena uvnitř plátek. Stroji jest nejlepší jakosti a jeden z nejlepších dosud zhotovených a má 17 kamenných vyražených na sobě. Má patentní regulátor, rýže iť tak a jdou na minutu. Pro milovníka zcela kořektních hodinek nestává lepší nář. Tyto znamenité hodinky u jedné ulice k do stání post. 20 v hostinci. S vši oznámkování nálehu obohodu a poskytnuti příležitosti každému k dosažení těchto krásných hodinek za nominální cenu, jsou ochotni poslati je v přístih 30 dnůch za \$15, a nichž 30 a expresní výlohy musí býti zaplacený při obdržení expresním jednáním po vnitřní prohlídce a slytek 30 budí zaplacen v šest měsícůch po \$1.50 měsíčně. Každá il \$6.00 s objemnou přílohou a krásný řetozek a závesné sárka a políkové hodinky registrované počtu, čímž se uspoř. výlohy expresní. Po zaplacení 30 máte úplné právo na hodinky bez sárky nebo ohmecení na nedoplatek nám dluhující. My vám dáváme, neboť víme, že budete s koupi tak spokojen, že sážete si rovně každý měsíc \$1.50, až slytek 30 30 jest zaplacen. Pakli neochotíte koupiti na čas, slytek slytek slytek, poskytneme vám il procent úhrady a hodinky vás budou stát pouze \$15.00. Píšte, chcete-li dámské neb mužské, s otověním neb krytím plátekem.

M. RECH & CO., velkoobchodníci, Dept. 31 CHICAGO, ILL.

STORZ BLUE RIBBON. Občerstvující to pivo! Obzvláště žádoucí během parných a trapných letních měsíců. "Blue Ribbon" (odporučeno lékaři) vás vzpruží. Ježto posiluje a osvěžuje, bude bedna v domácnosti vaší dobrým uložením peněz. Objednejte si ji TEĎ. STORZ BREWING CO. - OMAHA -

"Metzova" piva. Jest uznáváno všemi milovníky dobrého piva za nejlepší v trhu. Pijte "METZOVO" k vůli svému zdraví. Telefon 119.

METZ BROS. BREWING CO. vaří a lahvuji jen výborné pivo.

Pro stůl. Ti, kdož dovedou oceniti výborný stolní nápoj oblíbí si zajisté naše "GOLD TOP" lahvové pivo. Jest lehké, perlické a jako jest zdravé, jest i chutné. Vyrobeno jest z nejlepšího chmele, vybraného ječmene a čisté vody - není v něm ani jediné přísady, jež by byla škodlivá neb nezdravá. Není to laciné pivo v nižádném smyslu, ale jest to jedno z nejlepších, a ti, kteříž je jednou okusili, stali se řádnými našimi zákaznými. Dodává se v bednách a sice v lahvích kvartových neb pintových. Objednejte si u svého obchodníka aneb telefonem. - Tel. Omaha 1542; So. Omaha 8. JETTER BREWING CO., vaří a lahvuji výborné pivo SOUTH OMAHA, NEB.

Riley Brothers Co. VELKOOBCHODNÍCI. Likéry a doutníky. Old Military Rye --- Diamond R Rye N. B. Archer Bourbon. 1118 Farnam St. OMAHA.

Burlington Route Plánujte nyní pro svého syna. Kupte mu zavodňovanou farmu v Big Horn Basin nebo v Severním Platte údolí. Není žádných nezdáních úrod na rolnických zavodňovaných pozemcích. Víte, kde můžete koupiti rolnické pozemky v krajině s dešti za \$25 akr, kde vyplácíte se úroda jest rozhodně zajištěna rok od roku? Nevíte. Než nyní můžete koupiti zavodňovaný pozemek s úplnou zásobou vody za tu cenu, dnes. Krajina Big Horn jest tak rozsáhlá jako stát Massachusetts a jest budoucím státem; jedno z největších překvapení v rozvoji západu bude objeveno v několika příštích letech v Big Horn Basin pro budoucí pokolení farmerů a prospektorů. Bertie ústávnosti; čtěte dotazy; čtěte spisy o Big Horn; pozorujte onu krajinu a její zavodňovací podniky. Srovnávejte roční výnos úrody s farem tanauch a nyníjší cenou zavodňované farmy. Když se přesvědčíte o rozhodně jistotě farmaření při zavodňování, budete mít v tom zájem. Kde a jak přistá pokolení nabude dobrých farem v této zemi? Sedm set tisíc vyatéhovalců přichází ročně na naše břehy; připočítejte k tomu náš přirozený přírůstek, srovnajte tento varůst obyvatelstva a ohmecenou rozlohou nových rolnických pozemků a nebudete nespasno, abyste vypočítali budoucí cenu dobré farmy. Adresa: L. W. WAKELEY, General Passenger Agent, Omaha, Neb.